

Posudek oponentky závěrečné práce

Vedoucí závěrečné práce: Mgr. Magdalena Novotná, PhD.

Oponent závěrečné práce: PhDr. Leonora Kitzbergerová, PhD.

Autor závěrečné práce: Tereza Šindelová

Obor: Učitelství pro 1. stupeň základní školy (M0113A300005), 1.STZŠ (0113TA300005)

Akademický rok: 2023–2024

Název práce: Výtvarné portfolio jako forma hodnocení žáků ve výtvarné výchově

Obsah a cíl práce:

Autorka se v diplomové práci zaměřuje na zavedení a využití žákovského portfolia výtvarných prací jako relativně nové metody podporující individualizaci výuky, poskytující prostor a podklady pro formativní hodnocení a pro rozvíjení reflektivních dovedností a metakognice žáků. Autorka připravila, realizovala a vyhodnotila půlroční výzkumný projekt zaměřený na využití žákovského portfolia jako motivace a východiska pro systematické rozvíjení těchto dovedností u žáků první třídy ZŠ.

Struktura práce (členění kapitol, logická provázanost)

Obsah kapitol je logicky řazen ve vyvážených vztazích od základních informací o formách hodnocení žáků a o podobách a možnostech využití portfolia ve výzkumné části. Přehled typů portfolia působí pro nesourodost použitých výchozích materiálů poněkud nepřehledně, následné soustředění na průběh a mapování projektu je však již zcela přesvědčivé.

Věcné zpracování (teoretické a metodologické zakotvení, náročnost tématu, inovativnost, přínos práce, formulace závěrů)

Praktická (a současně výzkumná) část práce mapuje dlouhodobý (půlroční) projekt zaměřený na sledování didaktických funkcí formativního hodnocení s účinným využitím tvorby žákovského portfolia. Autorka dokládá, že použité metody hodnocení a sebehodnocení významně akcelerují vývoj individuální schopnosti výtvarné výpovědi i jejího verbálního hodnocení už u žáků prvního ročníku ZŠ. V části zpracování výsledků výzkumu autorka úspěšně využívá metodu zakotvené teorie. Pokračuje pak analýzou postupů posilujících tvůrčí autonomii a individuální kreativitu žáků, které mohou nabízet žádoucí metodický posun pro běžnou „výtvarku jako manufaktura“, jak charakterizuje častou mechanickou produkci Karla Brücknerová.

Odlehčení a prosvětlení všech výukových fází výtvarné výchovy, zábavné a objevné přesunutí zodpovědnosti za výsledek i za jeho interpretaci na dítě a celá řada dalších benefitů přesahujících obzor první třídy ZŠ jsou průvodními jevy sympatického experimentu.

Autorská část/Didaktická část Práce je zaměřena didakticky, neobsahuje autorskou část. Didaktický záměr tentokrát přesahuje obvyklý záběr výtvarných projektů směrem k sebereflexi a sebehodnocení žáků.

Správnost citace a odkazů na literaturu Literatura je citována v souladu s použitou citační normou.

Grafické, formální a jazykové zpracování Odpovídá zaměření práce, místy je patrné vyrovnávání autorky s dikcí různorodých zdrojů. Text obsahuje nevýznamné, místy častější chyby v pravopisu (např. psaní velkých písmen) a interpunkci. Pokud zvolíme „přezdívku“ pro některý jev v textu, vytváříme tím pravidlo s omezenou platností a nemusíme proto dále opakovat uvozovky.

Otázky k obhajobě:

1) Kriteriaální hodnocení je jedna z účinných metod, jak můžeme předávat žákům nejen pravomoc

PEDAGOGICKÁ FAKULTA
Katedra výtvarné výchovy
Univerzita Karlova

při hodnocení vytvořených prací, ale i některá hůře sdělitelná pravidla výtvarné tvorby. V textu zmiňujte situaci, kdy došlo k překročení kritérií použitím modré barvy v malbě zadané jako „podzimní“. Mohli bychom tuto situaci využít k rozšíření povědomí dětí o tom, jak vznikají a jak se v naší mysli řetěží vizuální představy? Proč (odkud) se v „podzimní“ malbě mohla objevit modrá barva? Jak byste žákům vysvětlila, že za zvláštních okolností bychom mohli ustoupit od striktního uplatnění kritéria?

2) Ve výčtu benefitů práce s portfoliem uvádíte rozvoj metakognitivních dovedností. Čeho se většinou týkají? Uveďte příklad konkrétně využití a posílené žákovské metakognice?

Práci doporučuji k obhajobě.

Datum
V Praze 4. 1. 2024

Podpis
Leonora Kitzbergerová